

Nr 193

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse; given Stockholms slott den 27 oktober 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Med hänsyn till önskvärdheten av att i det konjunkturläge, som kan förväntas komma att råda under våren 1962, dämpa företagens investeringar föreslås — på sätt förutskickats i proposition nr 162 till årets riksdag — att företag, som den 30 december 1961 äger utfå under år 1960 i riksbanken å konto för investering i rörelse för mycket inbetalade medel, erbjudes visst avdrag vid 1962 års taxering, om medlen bindes ytterligare ett år.

Förslag
till
**förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering
för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning
i riksbanken å konto för investering i rörelse**

Härigenom förordnas som följer.

Företag, som enligt punkt 3) av övergångsbestämmelserna till förordningen den 3 juni 1960 (nr 236) angående ändring i förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning medgivits extra avdrag på grund av extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse och som underlåter att hos länsstyrelsen göra framställning enligt 18 § sistnämnda förordning om återbetalning före den 31 december 1962 av denna extra inbetalning eller del därav, må vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1962, åtnjuta avdrag med ett belopp motsvarande 10,5 procent av den extra inbetalning, som kvarstår å kontot i riksbanken till den 31 december 1962. Medgives sådant avdrag, skall taxeringsnämnden härom skriftligen underrätta taxeringsintendenten i länet.

Kungl. Maj:t äger, om det med hänsyn till läget på arbetsmarknaden befinnes vara av synnerlig vikt, medgiva att medel, som föranleder avdrag enligt nästföregående stycke, må återbetalas före den 31 december 1962 utan att företaget går förlustigt sin rätt till avdrag. I sådant fall må, om och i den mån Kungl. Maj:t finner skäligt, avdraget nedsättas.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 27 oktober 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *visst avdrag vid 1962 års taxering för företaget, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse* samt anför därvid följande.

Inledning

I proposition nr 157 till 1960 års riksdag framlades förslag till ändringar i 1955 års förordning om investeringsfonder för konjunkturutjämning. Det intresse, som därvid stod i förgrunden, var att hindra företagen att i samband med avsättning till sådana fonder erhålla en förstärkning av sin likviditet. I samband därmed föreslogs, att nämnda förordning skulle kompletteras med tillfälliga bestämmelser i syfte att stimulera företagen att under år 1960 göra större inbetalningar till riksbanken än som i och för sig krävdes för rätt till avdrag för fondavsättning. Förslagen godtogs av riksdagen med smärre jämkningar (SFS 1960: 236).

Även till årets riksdag har i proposition nr 162 förslag framlagts till motsvarande tillfälliga bestämmelser att gälla vid 1962 års taxering beträffande inbetalningar under år 1961, vilket förslag jämväl godtagits av riksdagen. I sistnämnda proposition erinrade jag om att de företag, som på grund av 1960 års tillfälliga bestämmelser gjort extra inbetalningar i riksbanken, äger utfå för mycket inbetalade medel den 30 december 1961. Jag framhöll därvid att om konjunkturläget skulle utveckla sig så, att det befanns önskvärt att dessa medel fick kvarstå i riksbanken, det fick övervägas om förmåner i beskattningshänseende borde erbjudas företag, som band de år 1960 inbetalade medlen ytterligare ett år. Eventuellt förslag härom torde i så fall få föreläggas höstriksdagen. Jag anhåller nu att få upptaga denna fråga till behandling.

1960 års tillfälliga bestämmelser m. m.

I proposition nr 162 till årets riksdag har redogörelse lämnats för bestämmelserna i 1955 års lagstiftning om investeringsfonder för konjunkturutjämning och för de avsättningar m. m. som gjorts till dylika fonder. Här må endast erinras om följande. Genom 1955 års lagstiftning har åsyftats att på beskattningsområdet skapa en anordning, som kunde bidra till utjämning i produktion och sysselsättning. Bestämmelserna innebär, att företagen skattefritt får fondera vinstmedel för framtida investeringsändamål. Man har velat uppmuntra företagen att uppskjuta investeringar vid högkonjunktur och att, under arbetsmarknadsstyrelsens kontroll, i stället förlägga dem till tider, då en ökad investeringsverksamhet från sysselsättningsynpunkt befinnes önskvärd.

Rätt att göra avsättning enligt 1955 års förordning tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening. Avsättning får ske till investeringsfond för skogsbruk med högst tio procent av den för beskattningsåret redovisade bruttointäkten av skogsbruk och till investeringsfond för rörelse med högst fyrtio procent av årsvinsten före skatt. Avdrag får dock åtnjutas endast under förutsättning att ett belopp motsvarande fyrtiosex procent (före 1961 års taxering fyrtio procent) av den gjorda avsättningen inbetalats till ett särskilt räntelöst konto i riksbanken. Inbetalningen skall ha verkställts senast den dag, då företaget haft att avgiva allmän självdeklaration för det beskattningsår, då avsättning till investeringsfond skett.

För att stimulera företagen att under år 1960 göra större inbetalningar på konto för investering i rörelse i riksbanken än som kräves för rätt till avdrag för fondavsättning kompletterades, som förut nämnts, 1955 års förordning om investeringsfonder genom beslut av 1960 års riksdag med vissa tillfälliga bestämmelser. Dessa bestämmelser innebär att — om ett företag före den 1 november 1960 inbetalat medel på konto för investering i rörelse i riksbanken och vid 1961 års taxering yrkat avdrag för avsättning till investeringsfond för rörelse med belopp motsvarande insättningen — företaget ägde vid 1961 års taxering, utöver avdrag motsvarande avsättningen, vid taxeringen till statlig inkomstskatt erhålla ett extra avdrag. Detta extra avdrag utgjorde 12 procent av de medel som inbetalats före den 1 augusti 1960 och 8 procent av vad som inbetalats nämnda dag eller senare, dock före den 1 november 1960. Det extra avdraget fick åtnjutas endast under förutsättning, att de inbetalade medlen kvarstår i riksbanken till den 30 december 1961. Sistnämnda dag äger företaget utfå 54 procent av de inbetalade medlen d. v. s. medel som inbetalats utöver den obligatoriska insättningen, som utgör 46 procent av fondavsättningen.

Enligt de här återgivna tillfälliga bestämmelserna inbetalades i riksbanken före den 1 november 1960 cirka 770 milj. kronor, varav cirka 570 milj. kronor före den 1 augusti 1960. Av de sålunda inbetalade medlen skall 54 procent eller cirka 415 milj. kronor återbetalas den 30 december 1961.

Återbetalningen av de för mycket inbetalade medlen måste — på sätt framhölls i proposition nr 157 till 1960 års riksdag — av praktiska skäl ske efter förordnande av länsstyrelsen på sätt stadgas i 18 § i 1955 års förordning om investeringsfonder. Enligt sistnämnda paragraf skall länsstyrelsen — om ett företag för visst beskattningsår å konto för investering inbetalat mer än 46 procent av det belopp, för vilket avdrag åtnjutits vid taxeringen — på framställning av företaget förordna om återbetalning av det till kontot för mycket inbetalade beloppet. Riksbanken har inte uppgift om det belopp, för vilket avdrag åtnjutits vid taxeringen. Det måste därför ankomma på länsstyrelsen att fastställa hur mycket, som i det enskilda fallet skall återbetalas.

Företag, som önskar att år 1960 för mycket inbetalade medel återbetalas den 30 december 1961, bör således i god tid dessförinnan göra framställning till länsstyrelsen om att medlen återbetalas sistnämnda dag.

Den 30 december 1961 har valts som återbetalningsdag för att bereda företagen möjlighet, om de så önskar, att nämnda dag återinbetala medlen å konto för investering i rörelse eller eventuellt å konto för investering i skogsbruk. Det blir emellertid då — såsom även framhölls i proposition nr 157 till 1960 års riksdag — fråga om ett uttag och en ny insättning, och den nya insättningen, som då sker den 30 december 1961, avser det beskattningsår för vilket insättning då kan göras. Även i det fall, då företaget önskar att de för år 1960 för mycket inbetalade medlen skall kvarstå i riksbanken som inbetalning för beskattningsåret 1961, måste företaget göra framställning till länsstyrelsen om återbetalning av de för mycket inbetalade medlen och därefter meddela riksbanken att dessa medel skall kvarstå i riksbanken såsom inbetalning för beskattningsåret 1961 å konto för investering i rörelse eller i skogsbruk. Det är önskvärt att även framställning, som nu sagts, göres i god tid före den 30 december 1961.

Departementschefen

De tillfälliga bestämmelser, som beslöts av 1960 års riksdag, om rätt till extra avdrag för företag, som under år 1960 i riksbanken inbetalade ett belopp motsvarande hela den beräknade kommande avsättningen till investeringsfond, ledde, som förut nämnts, till att i riksbanken under tiden 1 juli—31 oktober 1960 inbetalades cirka 770 milj. kronor. De extra inbetalningarna, d. v. s. 54 procent av nämnda belopp eller cirka 415 milj. kronor, kommer att återbetalas den 30 december 1961.

Såsom redan framhållits skall länsstyrelsen efter framställning från företagen i fråga förordna om återbetalning av de för mycket inbetalade medlen. Sedan länsstyrelsen förordnat om återbetalning av dessa medel, kan företaget den 30 december 1961 disponera över desamma utan att gå förlustigt det extra avdraget. Företaget kan då meddela riksbanken, att den år 1960 gjorda extra inbetalningen skall kvarstå i riksbanken som inbetalning för år 1961 å konto för investering i rörelse eller i skogsbruk. Men företaget kan också

välja att uttaga medlen från riksbanken. Det torde vara realistiskt att räkna med att — om särskilda åtgärder inte vidtages — många företag kommer att uttaga medlen.

Konjunkturläget under våren 1962 kan emellertid förväntas bli sådant att det framstår som angeläget att de år 1960 gjorda extra inbetalningarna kvarstår i riksbanken även efter den 30 december 1961. Såsom jag redan förutskickat i prop. nr 162 till årets riksdag bör i sådant läge förmåner i beskattningshänseende erbjudas företag, som binder dessa medel ytterligare ett år. Dessa förmåner synes lämpligen böra ges formen av ett avdrag vid taxeringen till statlig inkomstskatt motsvarande 10,5 procent av det belopp, som bindes för ytterligare ett år.

Ett företag, som vill komma i åtnjutande av sådant avdrag, skall inte göra framställning till länsstyrelsen om återbetalning av den del av 1960 års överskottsmedel, som företaget avser att låta kvarstå i riksbanken. I den deklaration, som avgives till 1962 års taxering, bör företaget meddela att företaget avser att låta 1960 års extra inbetalning, eller eventuellt en del av densamma, kvarstå till den 31 december 1962 och samtidigt yrka att få komma i åtnjutande av avdraget i fråga.

Det bör åligga taxeringsnämnden att skriftligen underrätta taxeringsintendenten om de fall, då avdrag medgives. Det får ankomma på taxeringsintendenten att föranstalta om erforderlig kontroll av att förutsättningar för avdraget förelegat.

Möjlighet bör finnas för Kungl. Maj:t att, om det med hänsyn till läget på arbetsmarknaden bedömes vara av synnerlig vikt, medgiva att de medel, som föranlett avdraget, får återbetalas före den 31 december 1962 utan att företaget går förlustigt hela avdraget i fråga. Om avdraget nedsättes, synes det böra avvägas så att företaget erhåller skälig avkastning för den tid medlen inestått i riksbanken.

Slutligen må framhållas, att de företag, som väljer att låta de år 1960 på investeringskonto för rörelse för mycket inbetalade medlen kvarstå ytterligare ett år, har att hösten 1962 inkomma till länsstyrelsen med framställning om återbetalning av dessa medel den 31 december 1962. Detsamma gäller de företag, som för beskattningsåret 1961, före den 1 oktober 1961, gjort inbetalning motsvarande hela den kommande fondavsättningen. De medel, som då frigöres, kan — om företaget så önskar — användas för inbetalning å investeringskonto för beskattningsåret 1962.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse.*

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Olof Sundström